

POROČILO DRUŠTVA ADRA SLOVENIJA O ODZIVU NA POSLEDICE POPLAV 2023–2025

Humanitarno društvo ADRA Slovenija se je v letu 2023 odzvalo na najhujšo naravno katastrofo v zgodovini Slovenije. Od 3. do 6. avgusta so Slovenijo zajele obsežne ponavljajoče se nevihte, močni nalivi in plohe, kar je privedlo do uničujočih poplav 4. avgusta 2023. Prizadeti sta bili dve tretjini slovenskega ozemlja. Največ škode je nastalo na cestni, energetske in bivalni infrastrukturi. ADRA je takoj ob začetku poplavljanja začela z aktivnostmi za prvotni odziv na naravno nesrečo in aktivacijo načrta za odzivanje na naravne nesreče mreže ADRA.

ADRA Slovenija se je na ujmo odzvala z vzpostavitev terenskih ekip, ki so naredile oceno dejanskih potreb na prizadetih območjih. Nemudoma se je sprožilo tudi zbiranje finančnih sredstev za nudenje nujne humanitarne pomoči. Za oblikovanje učinkovitega odziva na potrebe najbolj prizadetih državljanov smo le-tega oblikovali v sodelovanju s civilno zaščito, lokalnimi oblastmi (občinami, gasilci, centri za socialno delo) in drugimi organizacijami na terenu.

Pomoč in strokovno podporo je nudila tudi ADRA International in ADRA Europe preko Enote za odziv na krize. Na pomoč so s finančnimi sredstvi in opremo pristopile evropske lokalne pisarne ADRA, mreža ADRA, zasebni partnerji in posamezniki.

V skladu z ADRA Slovenija nacionalnim načrtom za odzivanje na krize, povezovanjem z drugimi akterji na terenu in strokovno podporo mreže ADRA smo določili območja in faze odziva, da bi se kar se da učinkovito odzvali na nujne potrebe najbolj prizadetih in ranljivih.

PODROČJA, KJER SMO SE ODZIVALI

Glede na nastalo škodo in potrebe smo odziv in nudenje nujne humanitarne pomoči usmerili na tri regije in okolico:

- Osrednjeslovenska regija (občine Komenda, Mengeš, Kamnik),
- Savinjska regija (občine Ljubno ob Savinji, Nazarje, Braslovče, Gornji Grad, Spodnja Rečica itd.),
- Koroška regija (občine Mežica, Prevalje, Črna na Koroškem, Ravne na Koroškem).

FAZE ODZIVA

Pri odzivu na poplave smo upoštevali načrt mednarodne mreže ADRA, ki zajema odziv na celotni ravni ter predvideva daljnoročno nudenje pomoči prizadetim v krizah in naravnih katastrofah. Strateški načrt odziva v povezavi s poplavami je tako zajemal tri faze, v okviru katerih smo izvajali pomoč osebam iz zgoraj naštetih regij.

Faza 1 – PRVOTNI HITER ODZIV

V fazi 1 smo se odzvali na potrebe po oskrbi z vodo in osnovnimi gospodinjskimi pripomočki, pomoči pri čiščenju hiš ter nudenju opreme za čiščenje (samokolnice, lopate, metle). Pri tem nam je pomagalo **500 prostovoljcev**, ki so celokupno opravili **več kot 5.100 ur prostovoljnega dela**. Skupaj smo očistili **146 domov** in odpeljali **336 ton blata ter odpadnega materiala**. Poleg tega smo razdelili higienske ter druge osnovne pripomočke **120 družinam ali posameznikom**.

Faza 2 – NUJNA HUMANITARNA POMOČ

Razdelili smo **255 razvlažilnih naprav** za 225 gospodinjstev (563 posameznikov), ki so bile primerne za sušenje poplavljenih objektov, kar pomeni da so imele kapaciteto sušenja objekta velikosti 100 kvadratnih metrov, 50–70 litrov prostora za vodo in so lahko delovale neprekinjeno. 162 gospodinjstvom se je sušilnike razdelilo v Savinjski regiji, 65 v Osrednjeslovenski regiji, preostale pa na drugih območjih. 144 sušilnikov je prišlo iz ADRA Srbija, ADRA Avstrija, ADRA Hrvaška, ADRA Slovaška in ADRA Češka, dodatnih 111 sušilnikov je ADRA Slovenija najela/dobila od zunanje nevladne organizacije. Poleg tega smo razdelili **več kot 500 osnovnih paketov s higienskimi, gospodinjstvenimi in otroškimi pripomočki**. V času odzivanja so prostovoljci za 239 oseb (82 gospodinjstev) zabeležili **106,5 h izvedene laične psihosocialne podpore**.

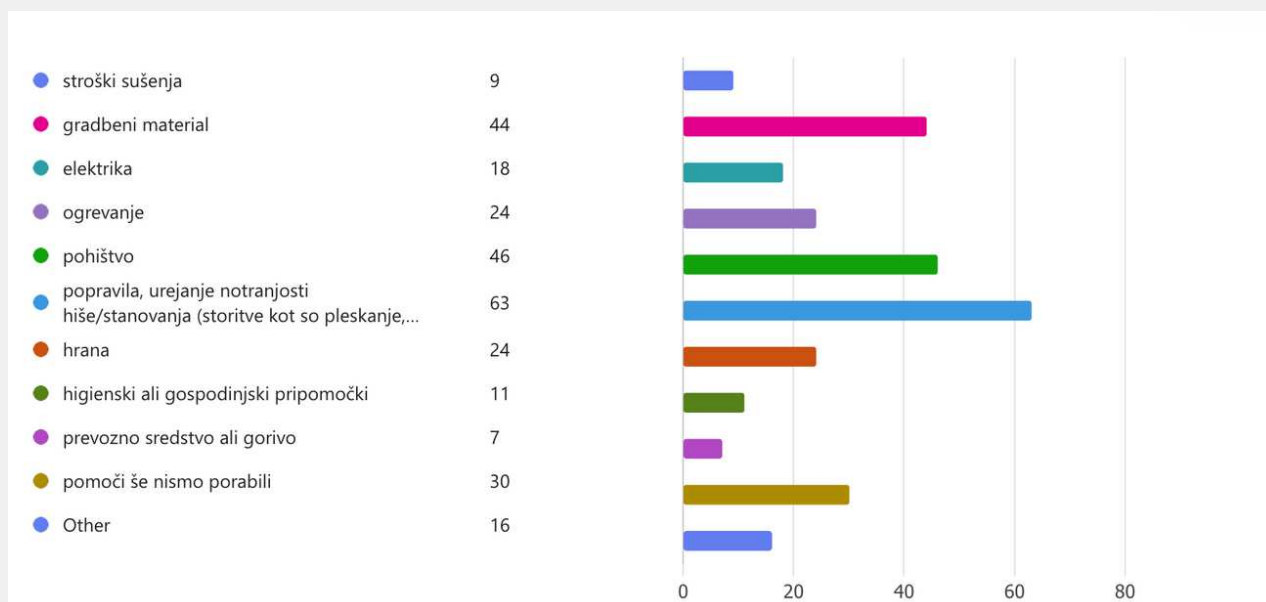
Faza 3 – NUJNA HUMANITARNA POMOČ za začetek obnove in osnovne potrebe

V fazi 3 smo prizadetim po poplavih pomagali z dodeljevanjem vrednostnih kartic in neposredno finančno pomočjo, saj so poplave v veliki meri uničile notranjo opremo njihovih domov in so (oz. bodo še naprej) morali svoje hiše in stanovanja posušiti in obnoviti, tudi njihovi stroški za elektriko pa so bili zaradi sušenja hiš višji.

Z vrednostno kartico ali neposredno finančno pomočjo smo pomagali **479 gospodinjstvom**, s tem pa smo celokupno dosegli **1.379 oseb**, od tega **558 žensk**, **509 moških**, **156 mladoletnih deklic** in **156 mladoletnih dečkov**. Med njimi je bilo tudi vsaj 37 oseb s posebnimi potrebami in najmanj 122 upokojenih oseb.

NAMEN PORABE IN OCENA UPORABNOSTI POMOČI

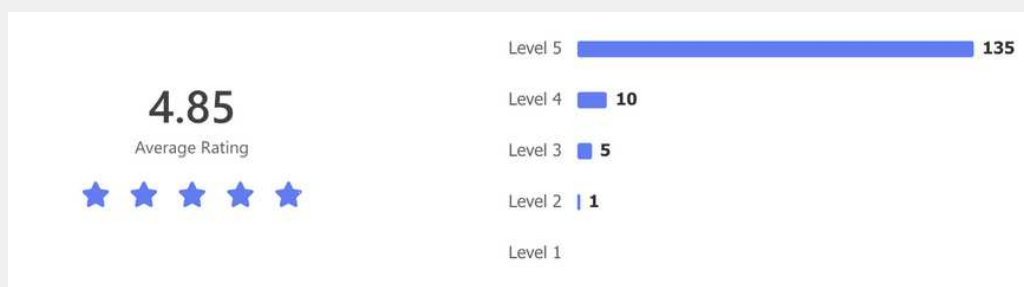
Glede na evalvacijski vprašalnik, ki ga je izpolnilo 151 oseb, je največ prejemnikov pomoč uporabilo za popravila in urejanje notranjosti hiše/stanovanja, nakup pohištva in gradbenega materiala. Uporabniki so lahko označili več načinov, kako so pomoč uporabili.

Graf 1: Grafični prikaz odgovorov na vprašanje o namenu porabe sredstev/pomoči Humanitarnega društva ADRA Slovenija iz evalvacijskega vprašalnika.

30 prejemnikov, ki je označilo, da pomoči še niso porabili, se je večinsko opredelilo, da bodo sredstva prihranili za kritje naraščajočih stroškov ogrevanja med prihajajočo zimo.

Velika večina prejemnikov, ki so odgovorili na anketo, je pomoč Humanitarnega društva ADRA ocenilo kot zelo uporabno. (1 zvezdica – neuporabna; 5 zvezdic – zelo uporabna).

Graf 2: Grafični prikaz odgovorov na vprašanje o oceni uporabnosti dodeljene finančne pomoči.

POSEBEJ POMEMBNE UGOTOVITVE

V anketi za analizo uporabnosti oz. učinkovitosti pomoči smo prejemnike vprašali še o tem, kaj so pri odzivu na terenu pogrešali in katere njihove potrebe so ostale nenaslovljene. Iz odgovorov lahko sklepamo, da bi bilo s strani vladnega in nevladnega sektorja na nacionalnem nivoju treba več truda vložiti v pomoč pri obnovi, izstopa pa tudi potreba po pomoči s finančnimi sredstvi za življenjske potrebščine in obenem psihološka pomoč, svetovanje in pogovor. Tudi na podlagi pogovorov z uporabniki se je posebej opazilo, da bi bilo sistemsko treba zagotoviti več psiho-socialne podpore prizadetim.

Graf 3: Grafični prikaz odgovorov na vprašanje glede tega, katere potrebe uporabnikov so ostale nenaslovljene.

V anketi se je ugotovilo tudi, da od vseh oseb, ki so izpolnjevale anketo (151), zgolj 5 ni dobilo nobene pomoči, razen s strani ADRA Slovenija. To lahko nakazuje na to, da so bile naše ter tudi druge splošne analize potreb na terenu dokaj učinkovito opravljene in se na terenu pred našo pomočjo ni doseglo le okoli 3 % prizadetih. 65 % anketiranih je odgovorilo tudi, da se jim je višina dodeljene pomoči s strani društva ADRA Slovenija (med 700 € in 1200 €) zdelala primerna, ostali pa so menili, da bi seveda potrebovali višjo pomoč.

KAKO SMO IZBRALI UPORABNIKE

V želji po doseganju najbolj prizadetih in ranljivih oseb smo skrbno pripravili kriterije v skladu s humanitarnimi načeli. Kriteriji so bili pripravljene na podlagi mednarodno sprejetih humanitarnih standardov, ki med drugim zahtevajo enako in dostojno obravnavo, varovanje in zaščito ranljivih skupin, nevtralnost, nepristranskost ([Our Fundamental Principles](#) | ICRC, [The Standard](#) | CHS 2024).

Prejemnike pomoči smo glede na humanitar-na načela določili na podlagi posveta z zunanjimi deležniki iz tako vladnega kot nevladnega sektorja (predstavniki občin, lokalnih delovnih teles za dodeljevanje pomoči, predsedniki krajevnih skupnosti, predstavniki nevladnih organizacij, terenskimi prostovoljci ipd.) ter na podlagi izvedenih obiskov na terenu in opravljenih intervjujev. Pri izbiri uporabnikov in razdeljevanju pomoči je pomagala komisija, ki se je za ta namen oblikovala znotraj društva ADRA Slovenija.

Kriteriji dodeljevanja pomoči so bili zasnovani tako, da smo prednost dali osebam iz ranljivih skupin, in sicer:

- starejšim osebam na podeželskih območjih in drugim socialno ranljivim osebam,
- družinam z novorojenčki in z več otroki,
- družinam, kjer so starši zaradi razmer izgubili delo,
- družinam, ki so trajno ali za vsaj 2 meseca izgubile nastanitev,
- osebam, ki so bile med poplavami in neurjem težje poškodovane,
- osebam, ki so zaradi katastrofe doživljale hude duševne stiske,
- gospodinjstvom, ki so jih lokalni pristojni organi (centri za socialno delo) in drugi partnerji nevladnih organizacij prepoznali kot najbolj ranljiva.

Zgodba 1: Začetno čiščenje in pomoč v kraju Meliše

Društvo ADRA je starejšim med poplavamami nudilo dragoceno pomoč, ki jo je še posebej potreboval starejši par iz naselja Meliše.

Prostovoljci so par obiskali, ker sta gospod in gospa prosila za pomoč z razvlažilno napravo, saj je bil njun vikend, kjer sta si nameravala urediti dom na stara leta, popolnoma poplavljen. Poleg razvlažilne naprave so prostovoljci prinesli tudi nekaj higienskih pripomočkov. Videli so, da je njuna hiša prekrita z blatom. Starejši gospod je imel s čiščenjem že od začetka veliko težav, je povedala njegova žena: **»Moj mož je skoraj omedlel od količine dela in oba sva zelo žalostna zaradi vsega, kar se je zgodilo.«** In čeprav je bila prošnja z njune strani skromna, je bila pomoč prostovoljcev in vse opravljeno delo zelo potrebno.

Njuna hiša se nahaja na ravnini, po kateri je tekla Savinja, in okoli njune hiše se je odložilo veliko materiala. Kasneje se je izkazalo, da imata starejša zakonca res veliko materialne škode, oba sta že upokojena in spadata med ranljive skupine. Najlepše je bilo slišati besede, ki sta jih izrekla, ko sta prejela pomoč: **»Najlepša hvala donatorjem Društva ADRA Slovenija in vsem prostovoljcem, ki ste nam pomagali – ostajate v naših srcih. Ta pomoč nama je res prišla zelo prav. Hvala.«** [1]

[1] Osebni podatki in fotografije iz zgodb so lahko simbolični, saj varujemo zasebnost prejemnikov pomoči

Zgodba 2: Prejem razvlažilnih naprav ter vrednostnih bonov za nakup

Na začetku poplav je večina prizadetih oseb občutila močne čustvene stiske, zato jim je ADRA Slovenija nudila tudi psiho-socialno pomoč in hkrati analizirala njihove potrebe. Nato je ADRA Slovenija opravila izbor upravičencev za prejem bonov in jih dodelila tudi starejšemu paru iz Savinjske regije. Gospod je bil nekoč vojak in ob poplavah v Sloveniji so ga poleg gasilcev in policije prišli obiskat tudi vojaki. Takoj je prišel tudi vojaški zdravnik in po pregledu presodil, da je treba gospoda odpeljati v bolnišnico.

Gospod ima veliko zdravstvenih težav (s srcem, hudo sladkorno boleznijo ...) in veliko ran na nogah, ki so se mu začele pojavljati zaradi vse umazanije, po kateri je dva dni hodil bos, ko so se začele poplave. Zaradi sladkorne bolezni se mu rane ne celijo. Njegove noge so bile res v zelo slabem stanju.

Njegova žena je povedala: **»Svojega moža sem rešila iz kleti, kjer je obtičal. Če ne bi prišla tja, bi se lahko utopil. Nekaj dni pred poplavami sva na streho namestila sončne kolektorje, ki so jih poplave uničile, prav tako pa tudi večino najinih stvari.«**

Par živi zelo blizu reke Savinje, ki je poplavljala. Ko sta prejela sušilnike ADRA in pomoč v obliki vrednostnih kartic, sta si zelo oddahnila in izkazala zares globoko podporo delu ADRA ter zelo pohvalila delo prostovoljcev. [1]

[1] Osebni podatki in fotografije iz zgodb so lahko simbolični, saj varujemo zasebnost prejemnikov pomoči

Zgodba 3: Večja finančna pomoč v tretji fazi

Družino iz Savinjske regije je zgodaj zjutraj prebudil močan dež, a tudi slutili niso, kaj jih čaka. Ob šestih zjutraj, med pogovorom s sosedi, jih je nato nepričakovano obkrožila voda, ki je v eni uri narasla na dva metra in drla v njihovo hišo in mimo nje.

Rešili niso ničesar – razen lastnih življenj. S pomočjo gasilcev in čolna so se uspeli umakniti na varno, a njihov dom je bil popolnoma uničen. **»Niti sanjalo se nam ni, kaj nas je doletelo,«** so povedali. Hiša, ki so jo ravno prenovili in pripravili za tretje življenjsko obdobje, je postala neprimerna za bivanje.

»Izgubili smo vse premoženje, življenjske prihranke, zdravje, miren spanec in celo nekaj prijateljev oz. znancev.« A najbolj jih je prizadela izguba doma. **»Dom je prostor, kjer se počutiš varnega, nedotakljivega, kjer ti je prijetno in kjer v miru spiš kavico ali kar ti pač veliko pomeni. Zidovi sami po sebi niso dom,«** so dodali.

Družina še vedno živi v poškodovani hiši, ki so jo delno uredili tako, da lahko opravljajo le najnujnejše življenjske aktivnosti. Ves čas iščejo izhod iz stanja negotovosti, a postopki nadomestitvene gradnje potekajo počasi, vrednost poškodovane nepremičnine pa ne zadošča za nakup novega doma.

Humanitarno društvo ADRA je družini dodelilo pomoč v obliki finančnih sredstev in vrednostnih kartic.

Pomoč so porabili za nakup hrane in kuhinjskih pripomočkov, ki so jih v poplavih izgubili, del pomoči pa so prihranili za nadomestitveno gradnjo. **»Ta pomoč nam je pomenila izjemno veliko. Pomoč ti da občutek osebne vrednosti in pripadnosti družbi. Zmanjšuje stisko in občutek manjvrednosti. To nam je močno pomagalo, da smo prebrodili težke trenutke brezizhodnosti. Trenutke, ko se ne moreš odločiti ali kupiti hrano za obrok ali obutev in obleko, ki je nimaš več. S pomočjo lahko kupiš namreč oboje.«** [1]

[1] Osebni podatki in fotografije iz zgodb so lahko simbolični, saj varujemo zasebnost prejemnikov pomoči

Zahvala

Vsem donatorjem in podpornikom Humanitarnega društva ADRA Slovenija se iskreno in globoko iz srca zahvaljujemo za vso vašo pomoč. Skupaj smo pomagali številnim posameznikom, ki smo jim sporočili, da v stiski niso ostali sami.

Hvala – prejemniki pomoči in vaša ekipa iz društva ADRA Slovenija!

Poslanstvo organizacije ADRA

ADRA deluje kot katalizator sprememb, ki navdihuje, vključuje in opolnomoča ljudi, da si skupaj prizadevamo premagati revščino in nepravičnost ter preprečujemo tveganja in posledice katastrof.

Ker verjamemo, da ima vsak človek pravico do dostojnega življenja, z zaupanja vrednim in učinkovitim delom skrbimo za najbolj ranljive posameznike ter skupine v Sloveniji in tudi po svetu.

